

Opgave 1 Een kritische blik op internet

Bij deze opgave horen tekst 1 en figuur 1.

Inleiding

Mediadeskundigen en verschillende journalisten wijzen regelmatig op de gevaren van het gebruik van sociale media als Twitter en Facebook. In tekst 1 noemt schrijfster en journaliste Franca Treur een aantal van deze gevaren. Een van die gevaren is volgens haar het ontstaan van de filterbubbel. Figuur 1 is een spotprent over het verschijnsel bubbel.

Lees de regels 1 tot en met 51 van tekst 1.

Het mediabeleid van de overheid kent een aantal uitgangspunten waaronder:

- 1 zorgen voor een goede, kwalitatieve en betrouwbare informatievoorziening;
- 2 zorgen voor pluriformiteit van informatie;
- 3 zorgen voor uitingsvrijheid.

- 3p 1 – Welke twee van de bovenstaande uitgangspunten van het mediabeleid komen volgens het tekstfragment door de mogelijkheden van de sociale media onder druk te staan?
- Leg uit waarom elk gekozen uitgangspunt volgens de schrijfster onder druk komt te staan.

Gebruik de regels 1 tot en met 51 van tekst 1.

De drie in de tekst genoemde kritiekpunten op de nieuwsproductie van sociale media gelden minder voor redacties van dagbladen. Dit komt omdat journalisten van dagbladen zich in het algemeen houden aan journalistieke normen. Deze normen zorgen ervoor dat het nieuws zo objectief mogelijk is.

- 3p 2 Noem voor elk genoemd kritiekpunt uit het tekstfragment een journalistieke norm die ervoor moet zorgen dat nieuws in dagbladen zo objectief mogelijk is.
- Ga per kritiekpunt uit van een andere journalistieke norm en leg uit waarom deze norm een antwoord is op het kritiekpunt.

Lees de regels 52 tot en met 61 van tekst 1.

Internet vervult een aantal maatschappelijke functies van de media zoals de communicatiefunctie, de socialisatiefunctie en de verschillende informatiefuncties.

- 2p 3 Leg uit welke **andere** maatschappelijke functie van de media door internet minder goed wordt vervuld volgens dit tekstfragment.

Bekijk figuur 1.

Media vervullen naast functies voor de maatschappij als geheel ook verschillende functies voor het individu, de gebruiker van de media (de lezer of kijker). Voorbeelden van functies voor het individu zijn: de educatiefunctie en de socialisatiefunctie. Figuur 1 is een spotprent.

- 2p 4 Leg uit welke twee **andere** mediafuncties deze spotprent voor de lezer zou kunnen vervullen.

Niet elke lezer zal de betekenis van deze spotprent of de bedoeling van de tekenaar begrijpen.

- 1p 5 Met welk begrip uit de communicatiewetenschappen kun je verklaren dat niet alle lezers de bedoeling van de tekenaar zien of begrijpen?

- A boodschap
- B indirecte communicatie
- C non-verbale feedback
- D referentiekader
- E zender

Opgave 1 Een kritische blik op internet

tekst 1

Internet maakt je bekrompen

De digitale revolutie bracht geen
vrijheid, maar bekrompenheid, schrijft
Franca Treur.

De hartstochten die mensen
5 uiteendrijven, lijken tegenwoordig het
licht te zien op het sociale platform
Twitter. Heel direct kunnen gewone
mensen hier hun persoonlijke mening
kwijt, en het moet verleidelijk zijn
10 voor politici om die te zien als een
barometer van het land.

Ruim tachtig procent van de
Nederlanders zit bijvoorbeeld op
Facebook, en bekijkt de wereld vanaf
15 hier.

kritiekpunt 1

De diversiteit die het internet
aanvankelijk voorstond, heeft
plaatsgemaakt voor de centralisering
20 van informatie. Hier doet zich het
fenomeen voor van de filter-bubbel.
Facebook maakt gebruik van
persoonlijke newsfeeds. Facebook
filtert nieuwsberichten die het beste
25 bij de gebruiker passen. Dat betekent
dat ons dagelijks nieuwsoverzicht
onzichtbaar is gecensureerd, om de
ideeën die we al hadden te
versterken. Zo verbreden we onze
30 ontwikkeling niet en zien we geen
tegenovergestelde meningen meer.

kritiekpunt 2

Een groot bijkomend probleem is dat
feiten niet langer feiten zijn. Je zou
35 kunnen zeggen dat democratisering
de weg vrijmaakt voor de tirannie van
de meerderheid. Iedereen is gelijk,
dus kennis afkomstig van traditionele
autoriteiten (wetenschappers,
40 journalisten) staat op dezelfde voet
als de particuliere mening van
iemand die er niet al te lang over
heeft nagedacht.

kritiekpunt 3

Meningen tellen steeds vaker als
feiten en de technologie faciliteert
supersnelle verspreiding van dit soort
'feitelijkheden', en politici krijgen
hierdoor ineens een grote kans om
50 met onjuiste informatie verkiezingen
te winnen.

Internet had de plek moeten zijn
waar mensen uit verschillende
sociale groepen wat betreft afkomst,
55 opleidingsniveau en opvattingen
elkaar nog kunnen ontmoeten, maar
dat gebeurt juist niet.
Wie geen andersdenkenden ontmoet,
vertrouwt ze ook niet, en wie geen
60 mensen vertrouwt, ziet ook het nut
van de publieke zaak niet in.

naar: Franca Treur, NRC Handelsblad, 20 september 2016

figuur 1

bron: de Volkskrant, 23 januari 2017